

AMMATTI: SARJAKUVATOIMITTAJA

Suomen luetuin, mutta samalla tuntemattomin kääntäjä on Eeva Lepistö, joka on pitänyt huolta Helsingin Sanomien sarjakuvien hyvästä tasosta viimeiset 18 vuotta.

Helsingin Sanomien levikki on nykyään yli 400 000 kappaletta, ja sillä on näin ollen vähintään 1,5 miljoonaa lukijaa. Siitä voidaan helposti päätellä, että ainakin miljoonaa ihmistä lukee päivittäin Eeva Lepistön käännöksiä.

Eeva Lepistö, painaako vastuu?

- Ei varsinaisesti, mutta tietysti tietoisuus suuresta lukijamäärästä velvoittaa.

Oliko sarjakuvatoimittajan työ sattuma vai toiveammatti?

Sattumahan se enemmän oli. Tosin lehtityö ei ole se ala, jolle silloin pyrin. Edellisessä kesänä olin ollut Keski-suomalaisessa kesätoimittajana ja silloin sain ensikosketuksen sarjakuvien kääntämiseen.

Mitä sarjakuvakääntäjältä vaaditaan?

- Tärkeätä olisi tuntea sitä kulttuuria ja ympäristöä, josta sarjat tulevat eli tässä tapauksessa nimenomaan Amerikkaa ja amerikkalaisuutta, koska sarjat heijastavat paljon sitä kulttuuria. Eikä tätä työtä voi tehdä kunnolla, jos ei ole kiinnostunut kielestä ja kielenhuollosta. Kielessä piilee sarjakuvien vaikeus sikkilikin, että englannin ja suomen kielen rakenne on niin erilainen.

Englanti on hyvin niukka kieli: yhdellä sanalla voidaan ilmaista asia, jonka kertomiseen suomeksi tarvitaan pitkä lause. Näin ollen on vaikeata saada tekstiin niitä vivahteita, joita siinä alunperin on ollut, koska puhekuoppien tila on rajallinen.

Kuinka sarjakuvat tulevat lehteen?

- Uuden sarjan tie sarjakuvavivulle on seuraavanlainen: Syndikaatti lähettää meille näytteitä sarjoista, ja mikäli jokin sarja miellyttää meitä, niin teemme siitä sovituksen, joka jatkuu vuosittain ellei sitä irtisanota noin neljässä kuukaudessa ennen vuodenvaihdetta.

Lopullisen päätöksen sarjan ottamisesta tekee lehden päätoimittaja, vaikka tietysti minunkin mielipidettäni kuullaan.

Sarjat tulevat meille nipputina kerran kuukaudessa. Kääntämisen yhdellä kerralla samaa sarjaa 1-2 viikon annoksen, jonka lähetän sitten tekstiajalle.

Tekstiaja leikkaa englanninkielisten puhekuoppien kohdalle reiät ja täyttää ne sitten suomenkielisillä käännöksillä. Yleensä tekstiaja tekee työnsä suurennettuihin kopioihin, jolloin on mm. helpompaa saada runsa teksti mahtumaan kupaan. Tekstiajalta tulleet liuskat oikoluetaan ja lähetetään sitten reprokuvattaviksi.

Julkaisukokoon kuvat stripit tulevat reprolaitoksesta pitkänä liuskoina, joista ne leikataan ja pannaan julkaisujärjestykseen odottamaan latomoon lähettämistä. Yleensä minulla on etukäteen valmiina sarjoja n.

kahden viikon annos.

Sarjakuvien julkaisemisessa pyrin ajankohtaisuuteen eli talvisarjat vain talvella, joulusarjoja joulun aikoihin, äitienpäiväsarjoja äitienpäiväksi jne. Sen mahdollistaa meillä oleva

kääntämättömien sarjojen perusvarasto. Näin voin etukäteen panna syrjään tiettyä julkaisuaikoa vaativat sarjat. Esimerkiksi ensi joulun Harald Hirvunen odottaa laatikossa marraskuuta ja kääntämistä.

Mikä on suosikkisarjasi ja mikä on vaikein sarja?

- Vaikein on ehkä Jalon Jenki (alkup. nimeltään Animal Crackers), koska sen tekstit ovat aika usein kovin epämääräisiä. Suosikkini on tietysti Harald Hirvunen (alkup. Hägar the Horrible). Monissa sarjoissa on paljon sanaleikkejä, joita on mahdotonta kääntää. Se on sääli, sillä monasti parhaat vitsit rakentuvat juuri näistä. Sarjoja on onneksi varastossa tavallisesti niin paljon, että mahdottomat käännettävät voi jättää pois eikä niihin tarvitse itse keksiä vitsiä.

Saatko koskaan palautetta lukijoilta?

- Lukijat soittavat tavallisesti silloin, kun tekstiin on päässyt pujahtamaan virhe, mutta onneksi joskus muistetaan kiittääkin, vaikka harvinaista se onkin.

Työn kannalta tietysti on kurjaa, että sanomalehtisarjakuviin on suhtauduttu vähän niin kuin päiväperhoihin, vaikka niiden lukijamäärä on suuri, ovathan ne lehtien luetuinta aineistoa.

